

Preek over 2 Koningen 22:11

- Neede, 13 september 2026
- Startzondag CGK Aalten
- Kees van Dusseldorp

Jaarthema: 'Moet je lezen!'

Met gespreksvragen nav de preek.

Mededelingen

Psalm 121

Stil gebed

Votum en groet

Psalm 19:1,4 (OB) Het ruime hemelrond

Wetslezing

Psalm 119:27,33 (NPB) Over mijn pad verspreidt uw Woord zijn licht

Gebed

Schriftlezing:

2 Koningen 22:1-13; 23:1-4; 21-25

2 Timoteüs 3:14-17

Opwekking 689 Spreek o Heer, door uw heilig Woord

Verkondiging

Opwekking 687 Heer, wijs mij uw weg

Gebed

Kindermoment

Lees je Bijbel, bid elke dag

Collecte

NLB 425 Vervuld van uw zegen

Zegen

Mentimeter:

- Hoe vaak heb jij in de afgelopen week iets direct uit de Bijbel gelezen?
  - 1; 2-5; 6-10; 11-15; 16-20; vaker
- In Psalm 119:130 staat: Het opengaan van Uw woorden geeft licht, het schenkt eenvoudigen inzicht.
  - Je mag één woord uit dit bijbelvers onderstrepen voor jezelf. Welk woord zou dat zijn?
- Heb je wel eens gehad dat een tekst uit de Bijbel je persoonlijk erg raakte?
  - Nog nooit; Eén keer; Soms; Regelmatig; Vaak

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Ik wil graag insteken bij die laatste vraag: een bijbeltekst die je persoonlijk erg raakte. Veel mensen kunnen daarvan vertellen. Maar niet iedereen.

Kan het zijn dat je daar wel naar verlangt?

Of heb je dat al opgegeven, omdat je het eigenlijk nooit ervaart?

En lees je nu vooral de Bijbel, om vertrouwd te blijven met God. Om vorm te geven aan je omgang met de Heer? Of als goede christelijke gewoonte? Daar is niets mis mee.

Maar er is meer. De Bijbel is een middel tot ontmoeting. Ontmoeting met de God van de Bijbel. Ontmoeting met de Vader van Jezus Christus, die in de Bijbel centraal staat.

Paulus schrijft dat elke tekst door de Geest geademd is.

Dat is niet alleen een beschrijving van het ontstaan van de Bijbel. Wat wij inspiratie noemen. Het is ook een kenmerk van de Bijbel zelf. Het gaat niet alleen om de woorden, de betekenis ervan, de context of de literaire vorm. In iedere tekst komt de adem van Gods Geest mee. Voor de lezer en de hoorder vandaag. En daar mag je iets van verwachten toch? Want als de Geest werkt, dan laat dat mensen niet onberoerd. De Bijbel is een uniek boek. Wat er staat, kan je raken.

Misschien denk je: ik word ook wel eens geraakt door het lezen van een gewoon boek. Of door een gedicht. Een verhaal kan me ontroeren. Een lied kan me kippenvel geven. Een film kan me ongemakkelijk maken. Een bericht op de socials kan me enthousiast maken. Of juist heel boos. Niet altijd, maar soms wel. Zo gaat het dan toch ook met de Bijbel? Soms raakt het je. En vaak niet.

Toch heeft de Bijbel hierin nog iets extra's. Omdat het niet door mensen is bedacht, maar door God gegeven. Omdat de Geest zich eraan verbindt. We noemen de Bijbel niet alleen Woord van God, omdat God de uiteindelijke auteur is. Maar ook omdat God vandaag ons daarmee aanspreekt. Omdat Hij zich ook vandaag door het Woord 'zichzelf te kennen geeft' zoals in onze Nederlandse Geloofsbelijdenis staat.

Eigenlijk is het vreemd dat het je *niet* persoonlijk raakt, als je de Bijbel leest. Mag ik het zo zeggen? Licht het vaak niet aan ons gebrek aan tijd, aan rust, aan gebed als we Bijbellezen zonder dat het ons iets doet? Speelt oppervlakkigheid, vanzelfsprekendheid of gebrek aan bereidheid niet vaak een rol?

Toch vind ik het niet helemaal eerlijk om het zo te stellen. Want dan klinkt het als een beschuldiging, die vooral de mensen raakt die het wel willen, maar bij wie het niet lukt. Die er niet de vaardigheid of de energie voor hebben. Het kan je verlammen: als ik niets van God merk tijdens het bijbellezen, ligt het dus aan mij. Dat helpt niet verder en werpt je alleen maar op jezelf terug. Wij gaan er niet over wanneer God spreekt. Wij kunnen het werk van de Geest niet organiseren. Zeker, we kunnen het wel tegenstaan. Door de Bijbel domweg niet te openen. Door geen tijd te nemen om stil te staan bij wat je leest of hoort. Door niet open te luisteren naar de verkondiging. Door het vooral rationeel te benaderen. Of door vooral bevestiging te zoeken voor wat je zelf vindt en doet.

Dit alles bij elkaar brengt tot de vraag: Als de Bijbel ervoor bedoeld is om God te ontmoeten, hoe werkt dat dan? Wat kun je dan verwachten? Hoe stel je je daarvoor open?

**\*\* Geraakt door de Bijbel**

‘Hij scheurde zijn kleren, toen hij de woorden van het wetboek van God hoorde’. Zo lazen wij van koning Josia. Dat is een heftige reactie! Als door de bliksem getroffen, zo reageert de koning terwijl hem uit de Bijbel wordt voorgelezen. Hij is er echt ondersteboven van. Wat een impact heeft de lezing! Kun je het je voorstellen? Dat jij een tekst uit de Bijbel citeert en dat iemand zich plekke op de grond laat vallen en begint te huilen en te smeken om genade? Koning Josia, een twintiger nog, doet het.

Het is het meest duidelijke voorbeeld van hoe een bijbeltekst iemand enorm raakt. Maar het is niet het enige voorbeeld dat we in de Bijbel lezen. We weten ook van de voorlezing van de wet ten tijde van Ezra en Nehemia, dat alle aanwezigen het hoofd buigen en beginnen te huilen. We weten het van de Emmaüsgangers, bij wie het hart ging branden toen hen de Bijbel werd uitgelegd. We weten het van de mensen in Jeruzalem, toen Petrus hen met bijbelteksten aantoonde dat ze de Messias hadden gekruisigd: Ze werden diep in het hart geraakt en vroegen: wat moeten we doen?

Er zijn trouwens ook voorbeelden dat mensen vervuld worden met blijdschap, als ze Gods Woord gehoord of gelezen hebben. Denk aan de kamerheer uit Ethiopië, of aan de lofzang van Psalm 119 op het Woord van God. Gods Woord kan diep raken.

Dit zijn voorbeelden uit de Bijbel. We kennen ook verhalen uit de geschiedenis van de kerk. Dat mensen ondersteboven zijn van een bijbelwoord. Augustinus, Luther, Spurgeon. Daar is het nodige over te vertellen. Maar ik wil terug naar koning Josia. Als we daar het vergrootglas op leggen, kunnen we dan iets ontdekken van hoe dat werkt? Waarom het Woord van God hem zo raakte? Wellicht kan het ons helpen om de Bijbel op een goede manier te openen, te lezen en binnen te laten komen.

**\*\* Moet je lezen: laat de Bijbel opengaan!**

Josia was koning in Jeruzalem, ruim 600 jaar voor geboorte van de Here Jezus. Hij werd koning op 8-jarige leeftijd en was eigenlijk de beste koning die het volk ooit gehad heeft. Zijn vader Amon en zijn grootvader Manasse waren goddeloos en eigenzinnig. Ze maakten er actief beleid van om de dienst aan de Here te vervangen voor de dienst aan afgoden. Met alle smerige, afschuwelijke en oneerlijke praktijken die daarbij hoorden. Zo niet Josia. Die was aan de Here en aan het volk toegewijd. Hij vulde zijn koningschap positief in. Hij leefde met God, net als zijn verre voorvader David. Zijn koningschap was in alle opzichten een zegen voor het volk. Heerlijk is het als je een regering hebt, die recht en vrede dient, die wijsheid zoekt en die niet gericht is op eigen macht en rijkdom. Maar de schade onder het volk was groot. De dienst aan de Here was compleet verwaarloosd. In de tempel stonden afgodsbeelden en de ruimtes bij de tempel stonden vol met spullen voor de afgodsdienst. Priesters offerden aan alle goden die je maar kon bedenken en aanbaden de zon, de maan, de sterrenbeelden en noem maar op. Met als gevolg natuurlijk, dat er totaal geen vertrouwen was, geen verbondenheid, geen barmhartigheid. Want die sneuvelen altijd als eerste als een samenleving God verlaat en zichzelf gaat dienen.

Je zult maar in een goddeloze maatschappij opgroeien, waarbij de sfeer is dat geloven in de Here bekrompen, saai en beperkend. In een samenleving, waarin niemand meer weet wie de Here is en je met niemand je christelijk geloof deelt. Wat een wonder eigenlijk, dat Josia opgroeit als iemand die wel respect voor God heeft en de Here dienen wil. En

wat een wonder ook, dat Josia zijn geloof niet alleen als een privé-overtuiging ziet, maar ook zijn beleid erop afstemt. Hij wist zich als koning in de lijn van David verantwoordelijk voor de voortgang van de dienst aan de Here. Hij geeft opdracht om de tempel te herstellen en weer geschikt te maken voor de dienst aan de God van Israël. Het kost een hoop geld en energie. Niet iedereen was even enthousiast over dit beleid. Maar Josia zet door. Zijn reformatie blijkt in de eeuwen erna beslissend voor het behoud van het joodse volk en het geloof. Door de ballingschap heen, die nog moet komen.

Het zal tijdens de herstelwerkzaamheden zijn geweest, dat de hogepriester 'het wetboek' vindt, hoogstwaarschijnlijk het boek dat wij kennen als Deuteronomium. Kennelijk was niet algemeen bekend dat er zo'n wetboek was. Moet je nagaan hoe ver de dienst aan de Here was weggezakt! De woorden van levende God waren niet alleen zoekgeraakt, maar zelfs vergeten. Als je niet regelmatig blijft lezen in de Bijbel, dan zakt het weg. Als de Bijbel niet steeds weer opengaat, dan ga je je eigen geloof maken. Dan ga je je eigen God dienen. Dan ga je jezelf dienen. Het jaarthema 'Moet je lezen!' heeft hier in de eerste plaats betrekking op. Dat de Bijbel open gaat. Dat je er zelf in leest. Of met elkaar. Dat je je eruit laat voorlezen. Of naar een podcast luistert. Nee, je hoeft er niet altijd stevige studie van te maken. Ook het regelmatig lezen heeft een belangrijke waarde: het maakt je vertrouwd met de bijbelverhalen, met het werk van God, met de Here Jezus Christus. Het leert je wat geloven is, wat christelijk leven is, hoe je met elkaar omgaat.

Zeker, de Bijbel is niet altijd gemakkelijk te begrijpen. De afstand in tijd en cultuur is groot. De taal is niet altijd gemakkelijk. De teksten roepen vragen op. Maar toch zeg ik: maak er dagelijks ruimte voor om te lezen. Maak er een goede gewoonte van. Niet omdat het gaat om goede gewoonten. Maar om te voorkomen dat het wegzakt en dat je uiteindelijk alleen een paar algemene ideeën over God over houdt. En misschien wat bekende bijbelverhalen in je geheugen. Zorg dat in jouw leven niet gebeurt wat er in Israël gebeurde. Als je Gods Woord geen plaats geeft in je leven, geef je afgoden ruimte. Of krijgt jouw ego alle ruimte. Daar word je niet gelukkig van! Laat de Bijbel opengaan in je leven!

**\*\* Moet je lezen: laat je lezen!**

Goed, dan gaat de boekrol open en wordt Josia voorgelezen uit het wetboek. En hij scheurde zijn kleren. Een teken van grote ontzetting en schrik. Van wanhoop.

Het is niet het leukste gevoel dat je kunt bedenken. Liever laten we ons ontroeren door een mooie tekst. Of ons aanspreken door een bemoedigend beeld. Liever lezen we teksten die ons een goed gevoel geven. Die ons troosten of hoop bieden. Daar is helemaal niets mis mee. Maar bij Josia gaat het anders. En ook dat is veelzeggend.

Wat het is, dat hij zo heftig reageert? Nou, als je het boek Deuteronomium leest met in je achterhoofd de situatie van Israël toen, dan wordt het je wel duidelijk. Trouwens, als je het boek leest met onze huidige samenleving en cultuur in je achterhoofd, zou je dan niet op de knieën gaan? In Deuteronomium staat wat God verwacht van zijn volk en wat Hij verbiedt. Het gaat over gehoorzaamheid aan de wetten en over de verleidingen van de Kanaänitische afgoden. Het gaat over de tempeldienst, de integriteit van de priesters en de omgang met elkaar. Een paar voorbeelden: Als je met iemand naar bed gaat, met je met die persoon trouwen. Iemand die naar jou toevlucht voor zijn veiligheid, moet je de ruimte geven om een bestaan op te bouwen. Als je iets beloofd hebt, moet je het nakomen, ook als het in je nadeel is. Put de aarde niet zover uit, dat het leven onleefbaar

wordt. Dien God op de manier die Hij aangeeft en niet op je eigen manier. Zomaar een paar regels. Die om meer uitleg vragen. Kenmerkend voor Deuteronomium is de terugkerende liefdesverklaring van de Here. Hij heeft hen uitverkoren omdat Hij hen liefheeft.

Je zult het maar lezen in een tijd die uitpuilt van de afgoden. In een tijd waarin alles wat God verboden heeft, wordt verheerlijkt. In een tijd waarin iedereen die verantwoorde-lijkheid heeft, vooral zichzelf lijkt te beschermen en te bevoordelen. En in een tijd, waarin je niet alleen de goddeloosheid ziet toenemen, maar in de slipstream ervan ook de gemeenschap, het recht, de barmhartigheid, de verbondenheid, de eerlijkheid, de trouw, de gastvrijheid.

Nee, ik heb het inderdaad niet alleen over de tijd van Josia. 'Moet je lezen!' Het staat er allemaal in. En we doen het allemaal niet. Lees je zo wel eens in de Bijbel? Dat je jezelf laat lezen? Hoe ontmaskerend en confronterend is het als je de praktijk ernaast legt. En dan niet hoofdschuddend: 'wat leven wij toch in een goddeloze wereld!' Nee Josia – die zelf een leefde met respect en liefde voor God en mensen – hij scheurt zijn kleren. Hij maakt deel uit van het volk. Hij distantieert zich niet, maar identificeert zich ermee. Hij is niet als die Farizeeër in de tijd van Jezus die zegt: 'Wat ben ik blij dat ik niet zo slecht ben als die tollenaar.' Nee, hij verootmoedigt zich. 'Heer, ik heb berouw. Ik betreur het kwaad dat wij hebben gedaan. Ik verootmoedig mij voor de wereld die is ontstaan. Voor de uitsluiting van vreemdelingen, de uitbuiting van de armen, de uitputting van de aarde. Ik betuig dat ook ik er schuldig aan ben dat wij het goede nalaten. Dat wij ruimte geven aan zoveel slechtheid en smerigheid. Dat mensen slachtoffer worden van onrecht, misbruik en verwaarlozing. Heer, ook ik beledig u door mijn leven en ben uw straf waardig.'

Het ligt ons niet zo lekker in de mond, zo'n schuldbelijdenis. Vind je het zwaar? Denk je dat vooral anderen slechte dingen doen en Gods geboden overtreden? Dat snap ik. Als kind van God probeer ik het goede te doen. Recht en vrede te dienen. In liefde voor God en mensen te leven. Maar als mens onder de mensen past het ook mij om mij diep te verootmoedigen. Niet in wanhoop, want ik ken mijn Heiland. Maar wel in oprechte erkenning van fouten en tekorten. En van de hardnekkige neiging om los van God te leven. Bijbellezen werkt ontmaskerend.

**\*\* Moet je lezen: het is voorzegg!**

Het boek Deuteronomium eindigt met een aankondiging van de ballingschap als het volk zich niet houdt aan Gods geboden. Het kan niet anders, dat dat Josia beseft dat dit ook het lot van zijn volk is. Het volk waar hij een verantwoordelijkheid voor draagt. Hij heeft gezien hoe het noordelijke rijk al in ballingschap is gegaan. En hij weet hoeveel jaren de mensen God hebben genegeerd en beledigd. Je kunt de afgoden wel verwijderen uit de tempel, de stad en het hele rijk. Maar je kunt ze niet verwijderen uit het hart van de mensen. Je kunt de dienst aan de Here herstellen en de offers weer brengen. Je kunt zelfs het Pascha weer vieren, hoewel dat al honderden jaren niet gebeurd was. Maar je kunt toewijding aan de Here, liefde voor God en mensen er niet ingieten.

'Moet je lezen!', de derde laag in dit woord ligt in het perspectief. Er staat al geschreven hoe het zal aflopen. Ook dat is de bijzondere kwaliteit van de Bijbel. Het vertelt ons waar het om gaat en waar het op uitloopt. Dat is niet het verhaal van: het zal langzaam maar zeker beter worden op aarde. We kunnen het kwaad overwinnen, de oorlogen achter ons laten, besmettelijke ziektes uitbannen. Nee, dat is niet het perspectief. Het

perspectief is Gods oordeel: God zal eens een streep trekken. Onrecht bestraffen, het kwaad wegdoen en slechte mensen te gronde laten gaan.

Het is tegelijk een perspectief van redding. Van verlossing. Maar die komt niet bij ons vandaan. Daar zorgt de Here zelf voor. In Jezus Christus. Gods oordeel gaat aan ons voorbij als we naar de Here Jezus vluchten. 'Wees mij arme zondaar genadig!' Door dicht bij de Here te blijven. Door er werk van te maken om het goede te doen. Zoals Josia zich ervoor inzet om afgoderij te verwijderen en zichzelf aan Gods geboden te houden. Zoals ook jij en ik geroepen zijn om het goede te doen, je aan de Here toe te wijden en in liefde tot God en mensen te leven. Het zal gezegd worden. Door de Here die het ziet.

Josia las van Gods oordeel. Maar in Deuteronomium las hij ook van Gods blijvende liefde. Dat God – door het oordeel heen – een opening biedt naar verzoening. Naar zegen. Naar blijdschap. Door het wonder van zijn genade. Ook dat kun je lezen. Ik denk wel op elke bladzijde van de Bijbel. Je ogen gaan niet alleen open voor wat er in de wereld gebeurt. Maar ook voor wat God aan het doen is.

**\*\* Lezen gericht op ontmoeten**

'Moet je lezen!' Laat de Bijbel open gaan. Hou hem niet dicht.

'Moet je lezen!' Je ontdekt zoveel over jezelf en over je wereld. Bijbels licht ontdekkend.

'Moet je lezen!' Het is voorzeggd hoe het zal gaan. Het oordeel komt. Maar ook een weg van redding.

Het Woord van God heeft een bijzondere kracht en kwaliteit. Sta je er open voor dat God je erdoor aanspreekt? Dat zijn Geest je ermee aanraakt? Dat is niet altijd een prettige ervaring. Omdat het je confronteert met godloosheid en slechtheid. In jouw wereld. In jouw leven.

Tegelijk is het een heilzame ervaring als Gods Woorden je raken. Het brengt je bij de Here. Daar is het de Geest om te doen. Als de Bijbel opengaat, dan is dat een middel van de Geest om Gods Woord bij jou binnen te laten komen. Om jou te ontdekken aan je zonde. Om je de weg te wijzen naar verzoening. Om jou te laten zien hoe groot Gods genade is. Om jou te leren het goede te doen en te leven in liefde voor God en mensen.

Lukt het in de praktijk slecht om tot bijbellezen te komen? Dat zal waar zijn.

Is het lastig om de Bijbel te begrijpen? Ook dat zal vaak het geval zijn.

Komt het niet vaak voor dat je geraakt wordt door wat je leest? Dat neem ik van je aan.

Weet je, je hebt er zelf een verantwoordelijkheid in. Je kunt ervoor kiezen. Om de Bijbel te openen. Om te lezen. Om erbij stil te staan. Om erover te praten. Of erover te lezen. Of naar de verkondiging te luisteren. Zoek de belemmeringen op en kruisig ze bij Jezus. Ontwikkel een praktijk van lezen en luisteren, van bidden en gehoorzamen, van getuigen en in praktijk brengen.

Maar belangrijker: weet dat God spreekt. Met de liefde van de Here Jezus Christus. Als zijn Woord opengaat, ontmoet je je Heiland. Ben je even bij de Here. De Bijbel is er voor de ontmoeting. Wat een voorrecht dat jij lezen kunt. Kijken kunt. Horen kunt. Gewoon op je telefoon! Gods liefdesbrief.

Amen